

Danica
Dolinar

PO
SLEDEH
BALETA
NA
SLOVENSKEM
1

Danica
Dolinar

PO SLEDEH BALETA NA SLOVENSKEM 1

Zgodovina baleta
v svetu in na Slovenskem

Društvo
baletnih umetnikov
Slovenije

Danica
Dolinar

Po sledih baleta na Slovenskem 1

Zgodovina baleta v svetu
in na Slovenskem

Zasnova in besedilo

Danica Dolinar

Oblikovanje

Edi Berk / KROG

Uredila

Danica Dolinar

Fotografija na naslovnici

Marija (Maša) Svobodova

Vir: Ikonoteka SLOGI – Gledališki muzej

Lektorirala

Ana Gruden

Izdalo in založilo

Društvo baletnih umetnikov Slovenije

Zanj

Tomaž Rode

Grafična priprava

KROG, Ljubljana

Tisk

Demago, Maribor

1. izdaja

Naklada

100 izvodov

Ljubljana, 2026

© Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja založnikov, avtorja in imetnikov avtorskih pravic je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, hkrati s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

792.82(091)
792.82(497.4)(091)

DOLINAR, Danica

Po sledih baleta na Slovenskem. 1. Zgodovina baleta v svetu in na Slovenskem / Danica Dolinar. - 1. izd. - Ljubljana : Društvo baletnih umetnikov Slovenije, 2026

ISBN 978-961-91928-1-8
ISBN 978-961-91928-4-9 (komplet)
COBISS.SI-ID 272750851

Vsebina

9	Sledenju na pot
10	Radosti sledenja baletni zgodovini
22	Renesansa, rojstvo baleta • Ples kraljev • 1300–1600
34	Barok • Sončni kralj • 1600–1750
40	Prva baletna šola in mojster kraljeve baletne glasbe Jean-Baptiste Lully
51	Klasicizem v baletu • Christoph Willibald Gluck, reformator baletne glasbe
55	<i>Navihanka</i> , najstarejši preživeli balet
54	Noverre, veliki reformator baleta
65	Charles–Louis Didelot • Didelotovi leteči baleti
76	Sončni sij in mesečina romantičnega baleta
100	Ples razpoloženj in vtisov
104	Sergej Djagilev in ruski baleti
120	George Balanchine
126	Maurice Béjart • Roland Petit
130	Ekspresionizem • Od svobodnega do gledališkega plesa: nemški ekspresionizem
144	Ples na Slovenskem
150	Barok • Zanimiva ter živahna 17. in 18. stoletje • Prva srečanja s plesom in baletom v Ljubljani
174	18. stoletje • Pešanje poleta jezuitskega gledališča
178	Plesni mojstri na Kranjskem
186	Marija Terezija • Jožef II. • 1717–1780
192	Stanovsko gledališče, 1765 • Balet v Stanovskem gledališču
196	Mednarodno obdobje gledališkega življenja v Ljubljani • Baleti, »senzacionalno doživetje« za Ljubljano
203	Razsvetljenstvo in Zoisov čas
204	Francoska revolucija in njen odmev v slovenskih deželah
205	Napoleonov evropski imperij in Ilirske province • 1809–1813
206	Prvi domači balet v začetku 19. stoletja
212	Mednarodno obdobje in gostovanja tujih plesalcev v 19. stoletju
214	»Bela Ljubljana« v 19. stoletju

Vsebina

216	Narodno prebujenje Slovencev
218	Bachov absolutizem
222	1861, preimenovanje Stanovskega gledališča v Deželno gledališče in Dramatično društvo
224	Prvi plesni poskusi in nastopi na slovenskem odru
227	Novo deželno gledališče • Projekt lokacije in gradnje
238	Svetovljansko operno vodstvo • Josip Nolli in Fran Gerbič
246	Ruševine starega odpirajo pot novemu • Potres v Ljubljani
250	Slovenski oder od konca 19. stoletja do prve svetovne vojne baletu ni naklonjen
258	Slovenska baletna glasba prehiti rojstvo slovenskega gledališkega plesa in baleta • <i>Možiček</i> , prvi balet na slovensko glasbo
286	Deželno gledališče do prve svetovne vojne
291	Trst, drugo slovensko narodno gledališče v habsburški monarhiji
293	Muza lahkih nog stopi na ljubljanski oder
294	Petletni molk v ljubljanski operni Taliji in prva svetovna vojna
298	1918 • Slovenska Talija ponovno oživi
303	Rojstvo slovenskega poklicnega baletnega ansambla • Václav Vlček, prvi vodja
309	Škandalozna <i>Ugrabljena Evelina</i> , prvi slovenski poklicni baletni večer
312	<i>Baletni večer z javno produkcijo Baletne šole Narodnega gledališča</i> in prvi Slovenki, posvečeni plesu
315	Lidija Wisiak
318	Vzponi in padci baleta
320	Novi vodja baleta Václav Pohan in prvi samostojni baletni večeri
322	Ruski baletni umetniki v Ljubljani
332	<i>Labodje jezero</i> prvič v Ljubljani
334	Slovenski baletni plesalki Erna Mohar in Silva Japelj
339	Prvi samostojni večer slovenske plesalke Lidije Wisiak
345	Novi upravnik Matej Hubad
349	Grega Poggiolesi, vodja baleta 1922/23
351	Ruth Vavpotič

Vsebina

358	Aleksander Trobiš • 1923/24 in 1924/25
360	Slovenski balet <i>Možiček</i> prvič s poklicnimi baletnimi plesalci
366	Slovenska baletna glasba do leta 1930 • Risto Savin, Slavko Osterc
374	Nov veter, ravnatelj Mirko Polič • 1925–1939
376	Marija Tuljakova, nova vodja baleta • 1925/26 in 1926/27
378	Novi intendant Rado Kregar
380	Ponovno Václav Vlček
395	Težke razmere v gledališču
400	Golovinovo obdobje prizadevanj za uveljavitev slovenskega baleta • 1928–1945
420	Osterčeva <i>Maska rdeče smrti</i>
426	Pia in Pino Mlakar prvič gostujeta v Ljubljani • 1932
440	Prizadevanja ljubljanskega baleta od 1933 do druge svetovne vojne
456	1937, <i>Vrag na vasi</i> prvič v Ljubljani
464	Slavko Osterc: <i>Iluzije ...</i>
467	1939, <i>Baletni večer</i> na slovensko glasbo
478	Štiri baletne premiere v sezoni 1940/41
489	Čas druge svetovne vojne
532	Ustanovitev Operne baletne šole
536	Gledališki koledarčki
550	1945 • Vzcveti gledališka, tudi baletna pomlad
553	1945/46, poslednja Golovinova sezona v Ljubljani
558	Vodstvo ljubljanskega baleta prevzameta Pia in Pino Mlakar
560	Imensko kazalo (izbor)

Danica
Dolinar

PO
SLEDEH
BALETA
NA
SLOVENSKEM
2

Pia in Pino Mlakar
ter njuni sodobniki

Društvo
baletnih umetnikov
Slovenije

Danica
Dolinar

Po sledih baleta na Slovenskem 2

Pia in Pino Mlakar
ter njuni sodobniki

Zasnova in besedilo

Danica Dolinar

Oblikovanje in prelom

Edi Berk / KROG

Uredila

Danica Dolinar

Fotografija na naslovnici

Mlada pota, Pia in Pino Mlakar,

Ljubljana, 1932. M. de Falla: *Za konec.*

Vir: Ikonoteka SLOGI – Gledališki muzej.

Lektorirala

Ana Gruden

Izdalo in založilo

Društvo baletnih umetnikov Slovenije

Zanj

Tomaž Rode

Grafična priprava

KROG, Ljubljana

Tisk

Demago, Maribor

1. izdaja

Naklada

100 izvodov

Ljubljana, 2026

© Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja založnikov, avtorja in imetnikov avtorskih pravic je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, hkrati s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

792.82(497.4)(091)

DOLINAR, Danica

Po sledih baleta na Slovenskem. 2, Pia in Pino Mlakar
ter njuni sodobniki / Danica Dolinar. - 1. izd. - Ljubljana :
Društvo baletnih umetnikov Slovenije, 2026

ISBN 978-961-91928-2-5

ISBN 978-961-91928-4-9 (komplet)

COBISS.SI-ID 272751619

Vsebina

568	Pia in Pino Mlakar in ljubljanski balet do leta 1961
570	Srečanja v oazi časa in miru
573	Pino Mlakar
584	Pia Mlakar
586	Srečanje pri Labanu
596	Ples življenja žene in moža • Življenjsko in ustvarjalno sožitje
598	Edvard Kocbek
601	Prijateljstvo z Albrechtom Knustom
604	Razkritje usode in prvo službovanje • Darmstadt, 1929
609	Dessau, 1930 • Prve skupne koreografije in srečanje z Bauhausom
613	Pariz, 1932 • Prvo svetovno tekmovanje koreografov
622	1932, <i>Mlada pota</i> v Ljubljani
627	1933 • Prvi baletni večer z ljubljanskim baletom
630	Beograd • 1933/34 • Prvo srečanje z glasbo Richarda Straussa
640	Richard Strauss, baletni skladatelj
642	Zürich, 1934–1938
644	<i>Vrag na vasi</i>
652	Družinska sreča
658	Srečanja z Richardom Straussom
662	<i>Srednjeveška ljubezen</i>
668	Poletje v Ljubljani leta 1937 in <i>Lok</i>
677	»Brezčasje nad prizori časa« • München, 1938
684	<i>Lok</i> usode
694	<i>Vrag na vasi</i> • Ovacije v Münchnu
702	München, 1939 do 1944 • <i>Lok</i> , München in Ljubljana
709	<i>Nekdanje svečanosti</i> • Obisk pri Straussovih
714	Bolečine vojne
717	1943 • Film plešoče Pie
726	Petnajstletna umetniška pot ljubljanskega baleta ob viziji Mlakarjevih
742	Vizija baletnega šolanja • Državna baletna šola v Ljubljani
762	1947/48 • <i>Mala balerina</i>
768	1948 • Prva premiera brez gostov • <i>Cekin ali gosli</i> in <i>Diptihon</i>

Vsebina

782	1948/49, <i>Ohridska legenda</i>
791	1949, Piino slovo od plesanja
792	1949/50, <i>Danina</i>
812	<i>Srednjeveška ljubezen</i> v Ljubljani
830	Vrnitev v München • 1952–1954
832	1953, <i>Coppélia</i> v Ljubljani
838	Prvi diplomanti Srednje baletne šole v Ljubljani
840	Ljubljana – jugoslovanski Salzburg • Od Turističnega tedna do Ljubljanskega festivala
842	1953/54 • <i>Baletni večer</i> Nenada Lhotke
868	1954 • Vrnitev Mlakarjevih v stalni angažma v Ljubljani
869	<i>Nekdanje svečanosti, Lisica zvitorepka, Simfonično kolo</i>
882	<i>Danina</i>
892	<i>Ljubezen in pravda</i>
894	<i>Plesalec v sponah, »ballet per se«</i>
898	<i>Lepa Vida</i>
910	Skrb za baletno občinstvo
912	<i>Labodje jezero</i> , 1956
932	Trije novi slovenski koreografi
952	Peto desetletje ljubljanskega poklicnega baleta in prvi televizijski prenosi
956	1957–1960 • <i>Triptihon</i> in <i>Naše ljubljeno mesto</i>
969	1959, <i>Pepelka</i>
986	1960 • Zadnja premiera Mlakarjevih v Ljubljani • <i>Daphnis in Chloé</i> in <i>Princesa Turandot</i>
994	Baletna šola, 1960
1002	<i>Bahčisarajska fontana</i>
1014	Umetniški privilegij • Maruša in Vojko Vidmar • Baletna umetnika
1023	Kdo in kaj sta bila Pia in Pino Mlakar
1024	Razpeti lok skupnega življenja in ustvarjanja Pie in Pina Mlakarja
1026	Lasten plesni in koreografski credo
1027	Vizionarja

Vsebina

1028	Temelji baletnega šolanja na Slovenskem
1029	Opus
1040	Veter v jadrih Galeba
1046	Baletna domačija
1052	Memorandum
1056	Kako naprej
1059	Društvo baletnih umetnikov Slovenije in Zveza baletnih umetnikov Jugoslavije
1060	Knjige
1062	Nagrade, priznanja
1063	Lepota, resnica, dobrot
1064	Imensko kazalo (izbor)

Danica
Dolinar

PO
SLEDEH
BALETA
NA
SLOVENSKEM
3

Balet v Mariboru

Društvo
baletnih umetnikov
Slovenije

Danica
Dolinar

Po sledih baleta na Slovenskem 3

Balet v Mariboru

Zasnova in besedilo

Danica Dolinar

Oblikovanje in prelom

Edi Berk / KROG

Uredila

Danica Dolinar

Fotografija na naslovnici

Francesca da Rimini, 22. 12. 1956,

Sonja Duh in Albert Likavec.

Foto: Mirko Japelj.

Vir: SNG Opera in balet Ljubljana.

Lektorirala

Ana Gruden

Izdalo in založilo

Društvo baletnih umetnikov Slovenije

Zanj

Tomaž Rode

Grafična priprava

KROG, Ljubljana

Tisk

Demago, Maribor

1. izdaja

Naklada

100 izvodov

Ljubljana, 2026

© Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja založnikov, avtorja in imetnikov avtorskih pravic je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, hkrati s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

792.82(497.4Maribor)(091)

DOLINAR, Danica

Po sledih baleta na Slovenskem. 3, Balet v Mariboru /
Danica Dolinar. - 1. izd. - Ljubljana : Društvo baletnih
umetnikov Slovenije, 2026

ISBN 978-961-91928-3-2
ISBN 978-961-91928-4-9 (komplet)
COBISS.SI-ID 272752131

Vsebina

- 1070 Začetki in razvoj baleta v Mariboru
- 1074 Prva srečanja s plesom in baletom
- 1078 1785–1806 • Prvo stalno gledališče v Mariboru in prvi baletni nastopi
- 1080 1806–1852 • Staro mestno gledališče v cerkvi sv. Duha
- 1084 Baletni in plesni nastopi v novi gledališki stavbi, 1852
- 1092 Čas med prvo svetovno vojno, 1914–1918
- 1096 Ustanovitev stalnega slovenskega gledališča v Mariboru, 1919
- 1127 V letih od 1919 do 1941 gostuje v Mariboru 43 domačih in tujih plesalcev
- 1144 Mariborsko gledališče med drugo svetovno vojno
- 1156 Maribor po vojni • 1947: rojstvo mariborskega poklicnega baletnega ansambla
- 1158 Plodno in perspektivno prvo obdobje mariborskega baleta
- 1159 Pionirsko delo Marte Remškar
- 1172 Golovin in Kirbos
- 1194 *Coppélia*, prvi celovečerni balet
- 1200 Maks Kirbos, novi vodja mariborskega baleta, in *Labodje jezero*
- 1208 *Labodje jezero*, 1953
- 1210 *Ohridska legenda*, 1954
- 1218 Menjave v vodstvu baleta: Radomir Milošević, Jitka Ivelja in v. d. Anka Lavrač
- 1242 Kirbosovo koreografsko gostovanje v Mariboru, 1958
- 1246 *Čajna punčka*, prvi slovenski celovečerni balet v Mariboru, 1959
- 1250 Pot slovenskega baleta se nadaljuje
- 1254 Mariborski balet
- 1260 Ljubljanski balet in baletna šola
- 1262 Sklep

- 1264 Danica Dolinar
- 1265 O umetnosti, glasbi, baletu, ljubezni in izjemni knjigi
Vojko Vidmar
- 1266 Literatura in viri
- 1270 Imensko kazalo (izbor)
- 1271 Zahvala

